

Pietrkiewicz uporządkowany

W 2010 r. Jerzy Peterkiewicz Educational Foundation z Londynu przekazała w darze Uniwersytetowi Mikołaja Kopernika w Toruniu archiwum i pamiątki po emigracyjnym pisarzu. Spuścizna Pietrkiewicza została złożona w Archiwum Emigracji Biblioteki Uniwersyteckiej, a następnie była porządkowana, ponieważ nie odnotowano, żeby prywatne archiwum pisarza miało lub zachowało logiczny układ.

Drugi etap tych prac, rozpoczęty w 2013 r., zakończył się przygotowaniem inwentarza, o którym będzie mowa. Jak czytamy we wstępie do publikacji: „najwięcej czasu pochłonęło identyfikowanie oraz datowanie poszczególnych zwłaszcza drobnych tekstów [...], a także identyfikowanie tekstów obcych. Niełatwe było też porównanie słabo czytelnych rękopisów, np. tłumaczeń poezji Karola Wojtyły, z licznymi i wielokrotnie poprawianymi maszynopisami wierszy” (s. 23). Rozpoznania wymagały też dzieła sztuki z kolekcji londyńskiego poety (łącznie 90 egzemplarzy).

Od 2016 r., z inicjatywy Archiwum Emigracji UMK oraz Fundacji Edukacyjnej im. Jerzego Pietrkiewicza, ukazują się wybrane poezje, korespondencja oraz niepublikowane wcześniej w języku polskim teksty prozatorskie autora znanego pod dwoma nazwiskami. Dla czytelników rodzimych: Jerzy Pietrkiewicz – głównie poeta autentysta, a później poeta emigrant; dla czytelników anglojęzycznych: Jerzy Peterkiewicz – powieściopisarz, monografista Kościoła Mariawitów, nauczyciel akademicki. Dla wszystkich zainteresowanych literaturą – krytyk literacki i tłumacz. Tak w koniecznym skrócie należałoby przedstawić bohatera książki, o której mowa, autora urodzonego w 1916 r. w Fabianach k. Włocławka, a zmarłego w Londynie w 2007 r.

Pierwszym tomem serii *Opuscula selecta* pod redakcją Rosemary Hunt i Mirosława A. Supruniuka jest *Inwentarz archiwum* opracowany przez Karolinę Pacholec. Oprócz tytułowego rejestru na publikację składają się krótkie teksty informacyjne o losach spuścizny archiwalnej Jerzego Pietrkiewicza, a także o jego biografii twórczej. Na końcu zamieszczono indeks nazwisk oraz dobrej jakości zdjęcia przedstawiające różnego typu źródła, m.in. rękopisy, listy, rysunki czy dokument przyznania obywatelstwa angielskiego. Przy okazji należy zaznaczyć, że w spisie treści książki brakuje informacji o tym fotograficznym dodatku. Zasadniczą częścią publikacji jest oczywiście pieczołowicie sporządzony wykaz, w którym znajdziemy m.in. materiały do biografii, fotografie, materiały do twórczości własnej, korespondencję, zagadnienia związane z mariawitami, przedmioty osobiste, dzieła sztuki.

Znaczenie badań i publikacji biobibliograficznych, takich jak inwentarz archiwum Pietrkiewicza, nie zawsze jest w pełni doceniane. Przypomnijmy więc, że praca rzetelnie wykonana przez Karolinę Pacholec będzie mogła posłużyć badaczom i popularyzatorom twórczości autora *Po chłopsku*, zarówno w ustaleniach natury fakto-graficznej, jak i interpretacyjnej (np. materiały do genezy utworów, konteksty, glosy). *Inwentarz archiwum* odsłania też bogactwo warsztatowe pisarza, jego zainteresowania, sposób pracy czy znajomości i przyjaźnie.

Oprócz inwentarza w ramach serii *Opuscula selecta* ukazały się również nieznane poematy Pietrkiewicza (jako Jana Nepomucena Rzeckiego) w opracowaniu Barbary Czarneckiej oraz powieść *Żrezygnować z przyszłości* z przedmową Rafała Moczko-dana. Na tym jednak nie koniec, ponieważ wydawcy przygotowują już kolejne publikacje, dzięki którym anglojęzyczne utwory pisarza po raz pierwszy ukażą się w języku polskim.

Marcin Lutomiński

Karolina PACHOLEC, *Jerzy Pietrkiewicz – inwentarz archiwum*,
Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Emigracji, The Jerzy Peterkiewicz Educational
Foundation, Toruń–Londyn 2016.